

Genel Hatlarıyla Dünyada Fahri Güvenlik Müfettişliği

Müfit YİĞİT

Ahmet Yesevi Üniversitesi Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi Programı
Yüksek Lisans Öğrencisi
mufityigit@hotmail.com

ÖZET

Suç işlenmeden evvel Devletin ve Vatandaşların güvenliği açısından tehditleri tespit etmek, algılamak istihbaratın görevidir. Kolluk olarak görevli bulunduğum zamanlarda istihbaratın önemini ve istihbarat ihtiyacını defalarca hissettim. İstihbarat suçların önlenmesinde etkili olduğu kadar suç işlendikten sonrada suçların aydınlatılmasında etkilidir. Ancak ne yazık ki istihbarat başka bir ifade ile muhbir kullanma mevzuatımızda yer almamaktadır. Mevzuatta yer almamasına rağmen kullanılmakta ve zaman zaman kişi temel hak ve özgürlüklerin ihlali ile neticelenmektedir.

Bu çalışma; muhbir, ajan, haber alma, istihbarat temini gibi vatandaşların huzurlu ve güvenli bir ortamda yaşaması için gerekli olgulara ilaveten, bu güne kadar hiçbir kaynakta yazılmamış ‘FAHRİ GÜVENLİK MÜFETTİŞLİĞİ’ olgusunu ele almaktadır.

Anahtar Kelimeler:

Police, Army, Security, Private Security, Güvenlik, kolluk, jandarma, polis, özel güvenlik,

GİRİŞ:

Dünya da temel sorun güvenlik olduğu gibi içerisinde bulunduğumuz dönem içerisinde Türkiye’de de en temel sorun güvenliktir. Bulduğumuz coğrafyanın özelliği nedeni ile iç güvenlik sorununun yanında dış tehditlerden dolayı da güvenlik sorunu başgöstermektedir. Avrupa ülkelerinde olduğu gibi güvenliği tehdit eden unsurların başında terörizm gelmektedir. Dünya devletlerini tehdit eden terörizm sorunu ile mücadele farklı alanlarda farklı yöntemlerle devam etmektedir. Terörizm dışında ülkelerin gelişmişlik düzeylerine göre birçok sorunda devam etmektedir.

Devam eden sorunlara örnek vermek gerekirse; iç güvenlik sorunlarından, mal varlığına karşı işlenen suçlar, (hırsızlık, yağma, mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz, güveni kötüye kullanma vb.), topluma karşı suçlar (genel tehlike yaratan suçlar genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması, genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması, radyasyon yayma vb.), çevreye karşı suçlar, (çevrenin kasten kirletilmesi, çevrenin taksirle kirletilmesi, imar kirliliğine neden olma vb.), kamunun sağlığına karşı suçlar, (zehirli madde katma, uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması, uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını vb.) Kamu güvenine karşı suçlar, (parada sahtecilik, kıymetli damgada sahtecilik, mühürde sahtecilik, mühür bozma madde, resmi belgede sahtecilik vb.), kişilere karşı işlenen suçlar, (kasten öldürme, taksirle öldürme, kasten yaralama, taksirle yaralama, insan üzerinde deney, organ veya doku ticareti, işkence ve eziyet işkence vb.), millete ve devlete karşı suçlar, (*soykırım, göçmen kaçakçılığı ve insan ticareti, insan ticareti vb.*), kamu barışına karşı suçlar (halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit, suç işlemeye tahrik, suçu ve suçluyu övme, halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama vb.), ulaşım araçlarına veya sabit platformlara karşı suçlar, (ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması, kıta sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgedeki sabit platformların işgali vb.), genel ahlaka karşı suçlar (hayâsızca hareketler: müstehcenlik, dilencilik vb.), aile düzenine karşı suçlar, (birden çok evlilik, hileli evlenme, dinsel tören, çocuğun soy bağına değiştirme vb.), ekonomi, sanayi ve ticarete ilişkin suçlar, (ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, kamuya gerekli şeylerin yokluğuna neden olma, ticarî sır vb.), bilişim alanında suçlar, (bilişim sistemine girme, sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme vb.), millete ve devlete karşı suçlar, (denetim görevinin ihmali, rüşvet, görevi kötüye kullanma, göreve ilişkin sırrın açıklanması, kamu görevlisinin ticareti vb.), adliyeye karşı suçlar (iftira, başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması, suç üstlenme, yalan tanıklık, yalan yere yemin, gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık vb.), devletin güvenliğine karşı suçlar. (devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, düşmanla işbirliği yapmak, devlete karşı savaşa tahrik, yabancı devlet aleyhine asker toplama, askerî tesisleri tahrip ve düşman askerî hareketleri yararına anlaşma, düşman devlete maddi ve mali yardım vb.), anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar. (anayasayı ihlal, cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı, yasama organına karşı suç, hükûmete karşı suç vb.), milli savunmaya karşı suçlar, (askerî komutanlıkların gaspı, halkı askerlikten soğutma, askerleri itaatsizliğe teşvik, yabancı hizmetine asker yazma vb.), devlet

sırlarına karşı suçlar: devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme, siyasal veya askerî casusluk, devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama, gizli kalması gereken bilgileri açıklama vb.), yabancı devletlerle olan ilişkilere karşı suçlar, (yabancı devlet başkanına karşı suç, yabancı devlet bayrağına karşı hakaret vb.), kaçakçılık ve organize suçlarla mücadele, bazılarıdır.

1-KAVRAMLAR

1.1- Anayasa: Devletin yönetim biçimini belirten, yasama, yürütme, yargılama güçlerinin nasıl kullanılacağını gösteren, yurttaşların kamu haklarını bildiren temel yasa, (1) Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (2)

1.2- Kolluk: Güvenliği sağlamakla görevli polis veya jandarma(3), Polis, asayiş amme, şahıs, tasarruf emniyetini ve mesken masuniyetini korur, yardım isteyenlerle yardıma muhtaç olan çocuk, alil ve acizlere muavenet eder. Kanun ve nizamnamelerinin kendisine verdiği vazifeleri yapar.(4) Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir(5)

1.3- Zabıta: Belediye hizmetlerinin güvenliğini sağlamakla görevli yönetim(6)

1.4- Adli Kolluk: İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek. (7)

1.5- İdari Kolluk: Kanunlara, tüzüklere, yönetmeliklere, Hükümet emirlerine ve kamu düzenine uygun olmayan hareketlerin işlenmesinden önce bu kanun hükümleri dairesinde önünü almak,(8)

1.6- Önleyici Kolluk: Emniyet ve asayiş ile kamu düzenini sağlamak, korumak ve kollamak, kaçakçılığı men, takip ve tahkik etmek, suç işlenmesini önlemek için gerekli tedbirleri almak ve uygulamak, ceza infaz kurumları ve tutukevlerinin dış korunmalarını yapmak(9)

1.7- Jandarma Genel Komutanlığı: Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların verdiği görevleri yerine getiren silahlı genel kolluk kuvvetidir.(10)

1.8- Sahil Güvenlik Komutanlığı: Türkiye Cumhuriyetinin bütün sahillerinde, iç suları olan Marmara Denizi, İstanbul ve Çanakkale boğazlarında, liman ve körfezlerinde, karasularında, münhasır ekonomik bölgesi ile ulusal ve uluslararası hukuk kuralları uyarınca egemenlik ve denetimi altında bulunan deniz alanlarında, kanunlarla kendisine verilen görevleri uygulamak ve yetkileri kullanmak (11)

1.9- Milli İstihbarat Teşkilatı: Devlet İstihbaratının istihsalı ve kullanılması için Başbakan'a bağlı Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı kurulmuştur. Milli İstihbarat Teşkilatı Müsteşarlığı; Müsteşar, Müsteşar yardımcıları, başkanlıklar, daireler ve şubeler ile diğer teşkilat birimlerinden oluşur. Milli İstihbarat Teşkilatı, Müsteşar tarafından idare edilir. (12)

1.10-Orman Muhafaza İnfaz Koruma Memuru: Orman memurları, bu Kanunda tanımlanan suçların işlenmesinin önlenmesi veya işlenen suçlarla ilgili olarak başlatılan soruşturmadaki görevleri kapsamında kolluk görevlisi sıfatını taşırlar. (13)

1.11-Köy Korucusu: Köy korucusu, Köy halkının canına, ırzına, malına ve tasarruf emniyetine tecavüz edenleri belirlemek, bunları takip etmek, köy muhtarına ve en yakın jandarmaya en seri vasıtasıyla bildirmek, kaçmalarını, saklanmalarını önlemek, köy halkının ve köyün zabıta görevlilerinin de yardımıyla yakalamak, Suç işlenirken veya işlendikten sonra, henüz izleri kaybolmadan sanıkları yakalamak, Adli kolluk işleri ile ilgili olaylarda, delillerin kaybolmamasını sağlayacak tedbirleri almak, Yangın, sel, deprem, toprak kayması, çığ gibi tabii afetleri bilgi edindiğinde, köy muhtarına ve en yakın jandarmaya haber vermek, Köyde bulunan eski hükümlülerin, sabıkalı ya da şüphelilerin iş ve ilişkilerini araştırmak, asker ve yoklama kaçaklarını takip etmek, bunlar hakkında elde ettiği bilgileri muhtara veya jandarmaya bildirmek, Bağ, bahçe ve yolları, içme suyu tesisleri ile trafo ve köy orta malları, su kuyuları, su setleri ve kanallarına ve benzeri köy tesislerine yönelik her türlü tecavüzleri önleyecek tedbirleri almak ve bu gibi tesislerin korunmasında genel ve özel kolluk kuvvetlerine yardımcı olmak. Görevlerine memur edilen kişidir.(14)

1.12- Özel Güvenlik Teşkilatı: Kamu güvenliğini tamamlayıcı mahiyetteki özel güvenlik hizmetlerinin yerine getirilmesini sağlayan kuruluş (15)

1.13- Kolluk Yetkisini Kullanan Kamu Görevlileri: Özellikle, genel kolluğun her an bulunmadığı yerlerde; örneğin trenlerde makinist ve onun emirlerine bağlı olarak kondüktörler, gemilerde Gemi kaptanı ve emrinde bulunan diğer görevliler ile köylerde köy muhtarı ve azalar ya da bunlara benzer şekilde okullarda görevli müdür ve öğretmenler gerektiğinde suçların öğrenilmesi, açığa çıkartılması veya meydana gelen suçlarda suç ile ilgili delillerin korunması ve genel kolluk kuvvetine haber vermekle görevli bir kolluk kuvveti görevlisidirler.(16)

1.14- Zabıta: Belediye hizmetlerinin güvenliğini sağlamakla görevli yönetim(17)

1.15- Müfettiş: Denetmen Bir kuruluştaki işlerin kanun ve tüzüklere uygun olarak yürütülüp yürütülmediğini denetleyen kimse, müfettiş (18)

1.16-Güvenlik: Toplum yaşamında yasal düzenin aksamadan yürütülmesi, kişilerin korkusuzca yaşayabilmesi durumu. (19)

1.17-Emniyet: Güvenlik, Güven, inanma, itimat,(20)

1.18-Asayiş: Bir yerin düzen ve güvenlik içinde bulunması durumu, düzenlilik, güvenlik (20)

1.19-TCK: Türk Ceza kanunu (21)

1.20-Fahri: Gönüllü, karşılıksız, Onursal (22)

1.21-Mal Varlığına Karşı İşlenen Suçlar: Hırsızlık, Yağma, Mala zarar verme, Hakkı olmayan yere tecavüz Güveni kötüye kullanma, Bedelsiz senedi kullanma, Dolandırıcılık, Nitelikli dolandırıcılık, Kaybolmuş veya hata sonucu ele geçmiş eşya üzerinde tasarruf, Hileli iflâs, Taksirli iflas, Karşılıksız yararlanma, Şirket veya kooperatifler hakkında yanlış bilgi, Suç eşyasının satın alınması veya kabul edilmesi, Bilgi vermeme, (23)

1.22-Topluma Karşı Suçlar: Genel Tehlike Yaratan Suçlar Genel güvenliğin kasten tehlikeye sokulması, Genel güvenliğin taksirle tehlikeye sokulması, Radyasyon yayma, Atom enerjisi ile patlamaya sebebiyet verme, Tehlikeli maddelerin izinsiz olarak bulundurulması veya el değiştirmesi, Akıl hastası üzerindeki bakım ve gözetim yükümlülüğünün ihlali, Hayvanın tehlike yaratabilecek şekilde serbest bırakılması, İşaret ve engel koymama, Trafik güvenliğini tehlikeye sokma, Trafik güvenliğini taksirle tehlikeye sokma, (24)

1.23- Çevreye Karşı Suçlar: Çevrenin kasten kirletilmesi, Çevrenin taksirle kirletilmesi, İmar kirliliğine neden olma, (24)

1.24- Kamunun Sağlığına Karşı Suçlar: Zehirli madde katma, Uyuşturucu veya uyarıcı madde imal ve ticareti, Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması, Uyuşturucu veya uyarıcı madde kullanılmasını kolaylaştırma, Kullanmak için uyuşturucu veya uyarıcı madde satın almak, Zehirli madde imal ve ticareti, Sağlık için tehlikeli madde temini, Bulaşıcı hastalıklara ilişkin tedbirlere aykırı davranma, Usulsüz ölü gömülmesi , (24)

1.25- Kamu Güvenine Karşı Suçlar: Parada sahtecilik, Kıymetli damgada sahtecilik, Mühürde sahtecilik, Mühür bozma Madde, Resmi belgede sahtecilik, Resmî belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek, Resmi belgenin düzenlenmesinde yalan beyan, Özel belgeyi bozmak, yok etmek veya gizlemek, Açığa imzanın kötüye kullanılması, (24)

.26- Kişilere Karşı İşlenen Suçlar: Kasten öldürme, Taksirle öldürme, Kasten yaralama, Taksirle yaralama, İnsan üzerinde deney, Organ veya doku ticareti, İşkence ve Eziyet İşkence, Koruma, Gözetim, Yardım veya Bildirim Yükümlülüğünün İhlâli Terk, Terk dolayısıyla mağdur bir hastalığa yakalanmış, yaralanmış veya ölmüşse, neticesi sebebiyle ağırlaşmış suç

hükümlerine göre cezaya hükmolunur. Yardım veya bildirim yükümlülüğünün yerine getirilmemesi, Çocuk Düşürtme, Düşürme veya Kısırlaştırma Çocuk düşürtme, Çocuk düşürme, Kısırlaştırma, Cinsel Dokunulmazlığa Karşı Suçlar Cinsel saldırı, Çocukların cinsel istismarı, Tehdit, Cebir, Kişiyi hürriyetinden yoksun kılma, İnanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, Konut dokunulmazlığının ihlali, İş ve çalışma hürriyetinin ihlali, Sendikal hakların kullanılmasının engellenmesi, Eğitim ve öğretimin engellenmesi, kamu kurumu veya kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının faaliyetlerinin engellenmesi, siyasi hakların kullanılmasının engellenmesi, inanç, düşünce ve kanaat hürriyetinin kullanılmasını engelleme, konut dokunulmazlığının ihlali ile iş ve çalışma hürriyetinin ihlali, Haksız arama, Dilekçe hakkının kullanılmasının engellenmesi, Nefret ve ayrımcılık, Kişilerin huzur ve sükûnunu bozma, Haberleşmenin engellenmesi, Şerefe Karşı Suçlar Hakaret, Haksız fiil nedeniyle veya karşılıklı hakaret, Kişinin hatırasına hakaret, Haberleşmenin gizliliğini ihlal, Kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması, Verileri hukuka aykırı olarak verme veya ele geçirme, (24)

1.27- Millete ve Devlete Karşı Suçlar: *Soykırım, Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti,*

İnsan ticareti

1.28- Kamu Barışına Karşı Suçlar: Halk arasında korku ve panik yaratmak amacıyla tehdit, Suç işlemeye tahrik, Suçu ve suçluyu övme, Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılama, Kanunlara uymamaya tahrik, Görev sırasında din hizmetlerini kötüye kullanma, Suç işlemek amacıyla örgüt kurma, (24)

1.29- Ulaşım Araçlarına veya Sabit Platformlara Karşı Suçlar: Ulaşım araçlarının kaçırılması veya alıkonulması, Kıt'a sahanlığında veya münhasır ekonomik bölgedeki sabit platformların işgali, (24)

1.30- Genel Ahlaka Karşı Suçlar Hayâsızca Hareketler: Müstehcenlik, Dilencilik, (24)

1.31- Aile Düzenine Karşı Suçlar: Birden çok evlilik, hileli evlenme, dinsel tören, Çocuğun soy bağıını değiştirme, Aile hukukundan kaynaklanan yükümlülüğün ihlali, Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması, (24)

1.32- Ekonomi, Sanayi ve Ticarete İlişkin Suçlar: İhaleye fesat karıştırma, Edimin ifasına fesat karıştırma, Kamuya gerekli şeylerin yokluğuna neden olma, Ticarî sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması, Tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbiri uygulanması, (24)

1.33- Bilişim Alanında Suçlar: Bilişim sistemine girme, Sistemi engelleme, bozma, verileri yok etme veya değiştirme, Banka veya kredi kartlarının kötüye kullanılması, (24)

1.34- Millete ve Devlete Karşı Suçlar: Denetim görevinin ihmali, Rüşvet, Görevi kötüye kullanma, Göreve ilişkin sırrın açıklanması, Kamu görevlisinin ticareti, Kamu görevinin terki veya yapılmaması, Görevi yaptırmamak için direnme, Kamu görevine ait araç ve gereçleri suçta kullanma, (24)

1.35- Adliyeye Karşı Suçlar: İftira, Başkasına ait kimlik veya kimlik bilgilerinin kullanılması, Suç üstlenme, Yalan tanıklık, Yalan yere yemin, Gerçeğe aykırı bilirkişilik veya tercümanlık, Kamu görevlisinin suçu bildirmemesi, Suç delillerini yok etme, gizleme veya değiştirme, Suçluyu kayırma, Tutuklu, hükümlü veya suç delillerini bildirmeme, Ses veya görüntülerin kayda

alınması, Resmen teslim olunan mala el konulması ve bozulması, Başkası yerine ceza infaz kurumuna veya tutukevine girme, Hükümlü veya tutuklunun kaçması,

Kaçmaya imkân sağlama, Muhafızın görevini kötüye kullanması, Hak kullanımını ve beslenmeyi engelleme, (24)

1.36- Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar: Devletin birliğini ve ülke bütünlüğünü bozmak, Düşmanla işbirliği yapmak, Devlete karşı savaşa tahrik, Yabancı devlet aleyhine asker toplama, Askerî tesisleri tahrip ve düşman askerî hareketleri yararına anlaşma, Düşman devlete maddi ve mali yardım, (24)

1.38- Anayasal Düzene ve Bu Düzenin İşleyişine Karşı Suçlar: Anayasayı ihlal, Cumhurbaşkanına suikast ve fiilî saldırı, Yasama organına karşı suç, Hükûmete karşı suç, Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetine karşı silahlı isyan, Silahlı örgüt, Silâh sağlama, Suç için anlaşma, (24)

1.39- Milli Savunmaya Karşı Suçlar: Askerî komutanlıkların gaspı, Halkı askerlikten soğutma, Askerleri itaatsizliğe teşvik, Yabancı hizmetine asker yazma, yazılma, Savaş zamanında emirlere uymama, Savaş zamanında yükümlülükler, Seferberlikle ilgili görevin ihmali, (24)

1.40- Devlet Sırlarına Karşı Suçlar: Devletin güvenliğine ilişkin bilgileri temin etme, Siyasal veya askerî casusluk, Devletin güvenliğine ve siyasal yararlarına ilişkin bilgileri açıklama, Gizli kalması gereken bilgileri açıklama, Askerî yasak bölgelere girme, Devlet sırlarından yararlanma, Devlet hizmetlerinde sadakatsizlik, Yasaklanan bilgileri temin, Yasaklanan bilgileri açıklama, Yasaklanan bilgileri siyasal veya askerî casusluk maksadıyla açıklama, Taksir sonucu casusluk fiillerinin işlenmesi, Devlet güvenliği ile ilgili belgeleri elinde bulundurma, (24)

1.41- Yabancı Devletlerle Olan İlişkilere Karşı Suçlar: Yabancı devlet başkanına karşı suç, Yabancı devlet bayrağına karşı hakaret, Yabancı devlet temsilcilerine karşı suç, (24)

1.42- Kom (Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele):

Çağımızda ulusal ve uluslararası bağlantılı özellikle uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile mali suçlar ve silah kaçakçılığı, bilişim suçları başta olmak üzere yasadışı haksız kazanç ve yüksek menfaat amaçlayan ve genelde teşekkül meydana getirmek suretiyle işlenen organize suçlar; toplumun barış ve sükûnunu bozmakta kamu otoritesini tehdit etmektedir.

Ülkemizdeki kaçakçılık ve organize suç faaliyetleriyle mücadele etmekte olan Dairemiz, Asayiş Daire Başkanlığı çatısı altında faaliyet göstermekte iken sosyo-ekonomik gelişmeler, asayiş olaylarının artması ve Asayiş Daire Başkanlığının hizmet alanının genişlemesi nedenleri ile 03.01.1980 tarihli İçişleri Bakanlığı Onayı ile Kaçakçılık Daire Başkanlığı olarak kurulmuş, ismi 14.01.1983 tarihinde Kaçakçılık İstihbarat Harekât Daire Başkanlığı olarak, 07.07.1995 tarihinde ise Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Dairesi Başkanlığı olarak değiştirilmiştir. Çağımızda ulusal ve uluslararası bağlantılı özellikle uyuşturucu ve psikotrop maddeler ile mali suçlar ve silah kaçakçılığı başta olmak üzere yasadışı haksız kazanç ve yüksek menfaat amaçlayan ve genelde teşekkül meydana getirmek suretiyle işlenen organize suçlar; toplumun barış ve sükûnunu bozmakta, kamu otoritesini tehdit etmektedir.

Başta uyuşturucu madde kaçakçılığı olmak üzere her türlü sahtecilik ve nitelikli dolandırıcılık suçları, bilişim suçları, silah mühimmat, tarihi eser, nükleer madde ile uyuşturucu yapımında kullanılan kimyasal maddelerin kaçakçılığı ile son günlerde önemini ve etkilerini daha yakından izlediğimiz organize suçlarla mücadele görevini üstlenen Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, toplumu kısıkcı altına alan kaçakçılık konusu ile mücadele eden kuruluşların başında gelmektedir. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı, bahsedilen konular dahilinde çalışmalarını en üst seviyeye çıkartarak toplumumuzun, huzur ve güven içerisinde sağlıklı bir şekilde yaşamasını sağlamak ve uluslararası platformda ülkemizi en iyi şekilde temsil etmeyi amaçlamaktadır.

Kurumsallaşmamız başarımızın en önemli unsurudur. Her geçen gün bu anlamda büyük adımlar atılmaktadır. Bireyin bir değer olduğu ancak tek başına bir anlam ifade etmediği, kurumsal olabilmenin de her biri ayrı bir değer olan bu bireylerin sistemli bir şekilde yapıya katkı sağlamaları şeklinde mükemmelliğe ulaşması mümkün olmaktadır. Kaçakçılık ve Organize Suçlarla Mücadele Daire Başkanlığı ve bağlı İl Birimleri hukuka ve insan haklarına saygılı, ülke menfaatlerini en üst seviyede tutabilen ve kurumuna, konum itibarıyla en fazla katkıyı sağlayan bireylerin bir araya gelmesi ile başarıyı yakalamaya çalışmaktadır.(25)

1.43-İsth (İstihbarat) İstihbarat Dairesi Başkanlığı; İçişleri Bakanlığı uhdesinde Emniyet Genel Müdürlüğüne bağlı olarak çalışan bir kurumdur. Emniyet Genel Müdürüne doğrudan bağlı olarak faaliyet gösteren İstihbarat Dairesi Başkanlığı, 3201 sayılı Emniyet Teşkilatı Kanununa göre düzenlenen ve 13 Şubat 1989 tarihinde çıkartılan Yönetmelik hükümlerine uygun olarak teşkilatlandırılmıştır.(26)

1.44-Tem (Terörle Mücadele): Terörle Mücadele Dairesi Başkanlığının tarihi, 1924 yılında Emniyet Umumiye Müdür Muavinliğine bağlı olarak devletin genel güvenliğine yönelik her türlü tehdit ve yıkıcı faaliyetlerle mücadeleyi yürütmek üzere kurulmuştur.(27)

1.45-Önleyici Kolluk: Motorlu ve yaya devriyelerle önleyici kolluk hizmetlerini yürütmek, devriye sistemini esas alarak, sorumluluk bölgesinde suç işlenmesini önlemek ve toplumun huzur ve refah içerisinde yaşamasını sağlamaktır.(28)

1.46-Adli Kolluk: İşlenmiş suçlarla ilgili olarak kanunlarda belirtilen işlemleri yapmak ve bunlara ilişkin adli hizmetleri yerine getirmek. (28)

1.47-Muhbir: Haber ulaştırıcı, haber veren kimse, Yasa dışı olan bir durumu yetkili makamlara bildiren kimse, ihbarcı

Yasa dışı olan bir durumu yetkili makamlara bildiren kimse, ihbarcı Haber ulaştırıcı, haber veren kimse (29)

1. 48-Gizli Tanık: Aydınlatılacak durumlara, özellikle şüpheli, sanık veya mağdur ile ilişkilerine dair sorular yöneltilir. Tanık olarak dinlenecek kişilerin kimliklerinin ortaya çıkması kendileri veya yakınları açısından ağır bir tehlike oluşturacaksa; kimliklerinin saklı tutulması için gerekli önlemler alınır. Kimliği saklı tutulan tanık, tanıklık ettiği olayları hangi sebep ve vesile ile öğrenmiş olduğunu açıklamakla yükümlüdür. Kimliğinin saklı tutulması için, tanığa ait kişisel bilgiler, Cumhuriyet savcısı, hâkim veya mahkeme tarafından muhafaza edilir.(30)

2. DÜNYADA GÜVENLİK FAHRİ MÜFETTİŞLİK SİSTEMİ

ABD güvenlik ve istihbarat birimlerinin muhbir kullanımı ile ilgili yönetmelik ve de detayları yayınlamaktan çekinmemesi ABD'nin tercih edilmesine neden olmuştur. Herhangi bir internet bağlantısı olan bilgisayardan ABD'de suçla mücadele eden birimlerin muhbir kullanımı ile ilgili

yöntem ve tekniklerine ve hatta muhbirlerle yaptıkları sözleşme örneklerine kadar ulaşılabilmektedir. Almanya ise özellikle ceza muhakemesi konusunda özgürlük ve güvenlik dengesini uzun yıllardır kurmaya çalışması ve bu konuda diğer devletlerce örnek alınabilecek düzenlemelerde bulunması nedeniyle tercih edilmiştir.

Muhbirlerin güvenlik ve istihbarat teşkilatları, bazı kamu kurum ve kuruluşları, gazete ve televizyonların istihbarat birimleri tarafından kullanıldığı bilinmektedir. Ancak araştırma, güvenlik alanında kullanılan muhbir yönteminin incelenmesini amaçladığından devletin güvenlik alanında rolü bulunan istihbarat birimleri tarafından muhbir kullanılması ile sınırlandırılmıştır. Konu ile ilgili incelenecek yargı kararları, yerel mahkemelerden ziyade AİHM kararları, Yargıtay kararları, ABD Yüksek Mahkemesi Kararları ve Alman Federal Anayasa Mahkemesi Kararları ile sınırlandırılmıştır.(31)

Devletler farklı istihbarat teşkilatları tarafından üretilen istihbaratı artık tek bir çatı altında koordine etmeyi, birleştirmeyi hedeflemektedir. ABD’de 11 Eylül saldırılarından sonra oluşturulan komisyon, saldırının uzak tehlikelerinin FBI ve CIA tarafından algılandığını ancak yeterli istihbarat paylaşımının yapılamadığına işaret etmiş ve bir ulusal istihbarat direktörü altında ulusal istihbarat gayretlerinin birleştirilmesini teklif etmiştir.(32)

Raporun yayınlanmasından yaklaşık bir yıl sonra 2004 yılında Başkan Bush tarafından imzalanan İstihbarat Reformu ve Terörün Engellenmesi Yasası (IRTPA) ile ve Başkanın istihbarattan sorumlu başdanışmanı olmak üzere Ulusal İstihbarat Direktörü (DNI) istihbarat topluluğunun başına getirilmiştir.(33)

11 Eylül saldırılarından sonra ABD’de iç güvenliğe ana tehdit olan terörizm ile etkin bir mücadele amacıyla yerel, federal kolluk teşkilatlarının topladığı istihbaratı yani iç istihbaratı dış ve askeri istihbarat ile entegre edebilmek için iç güvenlik bakanlığını kurulmuştur. Almanya’da Anayasayı Koruma Teşkilatı, İngiltere’de MI5 iç istihbarat teşkilatlarıdır ve dış istihbarat farklı teşkilatlar tarafından yerine getirilmektedir. Ülkemizde ise iç ve dış istihbarat tek ulusal istihbarat teşkilatı olan MİT tarafından yürütülmektedir. ABD’de ise ayrı bir iç istihbarat teşkilatı yoktur ve iç istihbarat aynı zamanda bir kolluk teşkilatı olan FBI tarafından yapılmaktadır.

Randol, istihbaratın bir ulusun ilk savunma hattını oluşturduğunu, ulusal güvenliğe olan tehditlerin sadece dış kaynaklı olmadığını ve bu nedenle ülkenin vatandaşlarını hedef alan terör saldırılarını önlemede kolluk teşkilatlarının ulusal istihbarat rolü olduğuna değinmektedir. (34)

1973 ve 1976 yıllarında ABD Ceza Muhakemesi Standartları ve Hedefleri konusundan oluşturulan komisyonun verdiği ulusal tavsiye kararlarında ABD’de ki tüm kolluk teşkilatlarının istihbarat yetenekleri kazanmasını önerilmiş olsa da istihbarat odaklı kolluk kavramının ortaya çıkmasının oldukça yeni olduğu söylenilebilir. (35)

SONUÇ:

Günümüzde, ajan, muhbir, haber kaynağı, haber elemanı, rat, köstebek vb. kavramlar bu güne kadar haber temin faaliyetlerinde kullanılmaktadır. Haber alma faaliyetleri suç türlerine göre iç istihbarat, dış istihbarat olarak, milli istihbarat, muhaberat, vb. adlandırılmaktadır. Ulusal veya uluslararası alanda haber alma kurum ve kuruluşları farklı alanlarda farklı görevlerle donatılmıştır.

Haber alma ihtiyacı evvelden beri süregelen bir ihtiyaçtır. İnsanın varoluşu ile birlikte güvenliğin sağlanması için haber alma ihtiyacı duyulmuştur. Öte yandan insan ilişkilerinde de haber alma önemli bir yere sahiptir. Toplumu oluşturan en küçük birim olan aile yapısında güçlü ilişkiler sağlam bir aile yapısı aileyi oluşturan bireylerin samimiyeti ve birbirlerinin durumundan haberdar olması ile mümkündür. Bireylerden birisinin müşkül duruma düşmesinin haber alınması ile diğer aile bireyi harekete geçerek çözüm arayışına girmektedir. Hatta canlıların ortak özelliği denilebilir. Canlının kendini ve yavrularını koruyabilmek adına sürekli çevresini gözlem içerisinde bulunmakta olduğunu, tehlikeyi algıladığında ise diğerlerine haber varmak sureti ile uyarmakta olduğunu biliriz.

Haber alma, bireylerin tehlikelere karşı tedbir alması reaksiyon göstermesi açısından Son derece önem arz etmektedir. Bireyler kendi güvenliği ve oluşturduğu toplum güvenliğinin sağlanması ve varoluşunu sürdürebilmesi açısından da büyük önem arz etmektedir.

KAYNAKÇA

- (1) <http://www.tdk.gov.tr> anayasa nedir. Erişim Tarihi 04.12.2016,
- (2) TCK 07.11.1982 tarih ve 2709 sayılı Resmi Gazete
- (4) <http://www.tdk.gov.tr> (Erişim Tarihi 04.12.2016)-4.7.1934 tarih ve 2559 sayılı Polis

Vazife Ve Salâhiyet Kanunu

- (5) 10/3/1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanun
- (6) <http://www.tdk.gov.tr> Zabita nedir. (Erişim Tarihi 04.12.2016)
- (7) 10.03.1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu
- (8) 4.7.1934 tarih ve 2559 sayılı Polis Vazife Ve Salâhiyet Kanunu
- (9) 10.03.1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu
- (10) 10.03.1983 tarih ve 2803 sayılı Jandarma Teşkilat, Görev Ve Yetkileri Kanunu
- (11) 9.7.1982 Tarih ve 2692 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu
- (12) Devlet İstihbarat Hizmetleri Ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu Kanun Numarası : 2937 Kabul Tarihi : 1/11/1983
- (13)Orman Kanunu Kanun numarası : 6831 Kabul Tarihi : 31/8/1956 Yayımlandığı R.Gazete:Tarih : 8/9
- (14) Köy Korucuları Yönetmeliği Resmi Gazete Tarihi: 01.07.2000 Resmi Gazete Sayısı: 24096
- (15) Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun Kanun Numarası : 5188 Kabul Tarihi : 10/6/2004
- (16)https://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye'deki_kolluk_kuvvetleri Erişim Tarihi 14.12.2016
- (17) <http://www.tdk.gov.tr> Zabita
  - (18)http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58458ecb6f84a8.03461948 Erişim Tarihi 14.12.2016
  - (19)http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58458ed3e6a970.21626800
  - (20)http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.58458d4b7f7466.60144382(Erişim Tarihi 05.12.2016)
- (21) 26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı TCK
- (22)http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5845900ae11897.23219358 Erişim Tarihi 09.12.2016
- (23) 26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı TCK
- (24) 26.09.2004 tarih ve 5237 sayılı TCK
- 25) <https://www.egm.gov.tr/> Erişim Tarihi 05.12.2016
  - (26)<http://www.istihbarat.pol.tr/Sayfalar/default.aspx> Erişim Tarihi 05.12.2016
  - (27)<https://www.egm.gov.tr/> Erişim Tarihi 02.12.2016
- (28) <http://mugla.gov.tr/il-jandarma-gorevi> Erişim Tarihi 14.12.2016
- (29)<http://www.tdk.gov.tr/> Erişim Tarihi 14.12.2016
- (30) Ceza Muhakemesi Kanunu(CMK)Kanun Numarası: 5271 Kabul Tarihi : 4/12/2004
  - (31)<https://Tez.Yok.Gov.Tr/Ulusaltezmerkezi/Tezsorgusonucyeni.Jsp> İstihbaratta Muhbir Kullanılmasının Hukuki Açından İncelenmesi/Legal Analysis Of Use Of Informants In Intelligence Yasin Çevik Sayfa 6-7 Erişim Tarihi 17.12.2016

- (32) National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States, The 9/11 Comission Repor:Final report of the National Commission on Terrorist Attacks upon the United States,Washington DC, 2004, p. 399.
- (33) Intelligence Reform and Terrorism Prevention Act of 2004, Pub. L. 108–458, 50 USC 401, 17December 2004, Sec. 1011.
- (34) Thomas Powers, Intelligence Wars: American Secret History From Hitler to Al-Qaeda, New YorkReview Books, 2002, p. 381; aktaran Mark A Randol, Homeland Security Intelligence: Perceptions,Statutory Definitions and Approaches, CRS Report for Congress, Congressional Research Service,2009,2009.p. 6.
- (35) Edmund F. McGarrell et al., “Intelligence-Led Policing As A Framework for Responding toTerrorism”, Journal of Contemporary Criminal Justice, May 2007, Vol.: 23 (2), 142-158, p.143..

